

[Glønborg]

De signaler, der for tiden udsendes fra Sovjetunionen, er imidlertid ganske tvetydige.

På den netop afsluttede CSCE-konference i Bonn vedtoges et epokegørende slutdokument, som giver håb om en fredelig udvikling i Europa i de kommende år i overensstemmelse med de grundlæggende tanker i slutakten fra Helsinki i 1975. På den anden side er der klare indikationer af, at Sovjetunionen fortsætter moderniseringen af sit forsvar.

De seneste ugers pression mod de baltiske landes selvstændighedsbestræbelser viser, at man nok i princippet anerkender republikkernes ret til at udtræde af unionen, men at det skal ske på grundlag af vilkår, som fastsættes i Moskva, til trods for at man i princippet har erkendt, at indlemmelsen af netop de baltiske lande i 1940 skete under tvang.

Der er blandt Sovjetkendere meget forskellige vurderinger af, hvilken kurs ledelsen i Moskva egentlig ønsker, men også af dens reelle muligheder for at kontrollere udviklingen. Nogle vurderinger går på, at Sovjetstaten fundamentalt set er en kunstig konstruktion, som kun kan holdes sammen ved forskellige former for tvang og et omfattende internt sikkerhedsapparat. Der er jo tale om 15 republikker med omkring 100 forskellige etniske, kulturelle mindretal.

Nu hvor Sovjetledelsen med perestrojka- og glasnostpolitikken har slækket på tøjlerne, kommer de hidtil latente nationale modsætninger op til overfladen og truer hele Sovjetstatens stabilitet og eksistens. Nogle iagttagere går endog så vidt som til at forudse, at Sovjetunionen i dens nuværende form vil være ophørt med at eksistere om 10 år. Andre mener, at den mest sandsynlige udvikling er en omdannelse af Sovjetunionen til en føderation eller konføderation inden for relativt få år, og at en sådan ændring er en forudsætning, hvis man skal undgå et egentligt politisk, økonomisk og socialt sammenbrud med en mulig borgerkrig til følge.

Den usikkerhed, der knytter sig til den interne udvikling i Sovjetunionen, må nødvendigvis sætte sit præg på NATO-landenes forhandlingslinje i bl.a. Wien. Man er på den ene side interesseret i konkrete aftaler om balancerede styrkereduktioner på kort sigt for at kunne udnytte det gunstige politiske klima mellem Øst og Vest. På den anden side må man i et mere

langsigtet perspektiv nødvendigvis afvente en afklaring af den interne udvikling i Sovjetunionen, da den både kan gå i retning af politisk stabilitet og forudsigelighed og det modsatte.

En ægte demokratisering af vor store nabo i Øst er utvivlsomt den bedste garanti for varig fred i vort område af verden, i Europa.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Hr. Glønborg gjorde nogle bemærkninger om værdien af et udvidet nordisk samarbejde i et europæisk perspektiv, et synspunkt, som jeg og Socialdemokratiet naturligvis fuldstændigt kan bakke op.

Når dagsordenen har fået den formulering, at man først og fremmest lægger vægt på en hurtig og omfattende aftale mellem EF og EFTA – og hr. Glønborg kan med rette sige, at det er i denne sætning hensynet til de andre nordiske lande og den nordiske koordinering ligger gemt – så hænger det sammen med, at Norge og Sverige og Finland og Island, der alle fire er medlemmer af EFTA, ser en aftale mellem EFTA og EF som det mest løfterige perspektiv. De landes regeringer har gjort en kæmpeindsats inden for EFTA for at få en aftale med EF. Det er selvfølgelig også baggrunden for den meget stærke reaktion, der har været fra de fire nordiske landes hovedstæder på den danske udenrigsministers udtalelser om forhandlingerne mellem EF og EFTA.

Det er altså ikke for at nedvurdere det nordiske samarbejde, at man i dagsordenen først og fremmest går ind for en hurtig og omfattende aftale mellem EF og EFTA. Det er tværtimod for at give støtten på det punkt, som spiller den helt afgørende rolle for de øvrige nordiske landes regeringer.

Ivar Nørgaard (S):

Som både ministre og ordførerne flere gange har været inde på det her i dag, så havde vi den 30. november sidste år en interessant debat, der endte med, at vi vedtog en af Socialdemokratiet foreslået dagsorden, og hvor vi fik opbakning fra regeringspartierne.

I dag har økonomiministeren fortsat argumentationen vedrørende den økonomisk-monetære union. Dengang vi havde debatten, forelå kun Delorsrapporten, og derfor kunne vi kun tage stilling med baggrund i Delorsrapport-